

Titel: Tvende ethisk-religieuse Smaa-Afhandlinge

Citation: "Tvende ethisk-religieuse Smaa-Afhandlinge", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K11*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Anne Mette Hansen; Johnny Kondrup, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2006 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-tsa-txr-shoot-k1.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K11

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

1. Bibliografisk beskrivelse

Tvende ethisk-religieuse Smaa-Afhandlinger blev indleveret til sætning og trykning hos Louis Klein den 5. eller 6. maj 1849.* Bogen var færdigtrykt den 18. maj og blev annonceret som udkommet i *Adresseavisen*, nr. 116, den 19. maj 1849.* Bogen kostede 3 mk. og udkom på Gyldendals forlag.

Tre eksemplarer af *Tvende ethisk-religieuse Smaa-Afhandlinger* (forkortet *TSA*) er blevet kollationeret; de benyttede eksemplarer er:

A Søren Kierkegaard Forskningscenterets arbejds eksemplar, indbundet i karton med det oprindelige omslag og ubeskåret.*

B Det Kgl. Biblioteks eksemplar, indbundet og beskåret, katalogsignatur M 48350 8°.

C Det Kgl. Biblioteks eksemplar, indbundet og beskåret, katalogsignatur 1,-511-8°, ex. 1.

Ved den interne kollation af de tre eksemplarer blev der kun konstateret følgende afvigelse: I eksemplar B og C står det første bogstav i ordet »sandselig« på s. 69,28 (*SKS* 11, 101,16) utydeligt på grund af en læderet type. Eksemplar A danner grundlag for den følgende beskrivelse.

Kollationeringsformel

8°. [1]⁸, 2-5⁸, 6⁴. \$2 signeret (-6₂). 44 blade. Paginering [1-11], 12-59, [60]-[63], 64-85, [86-88]*

Formatet er oktav. Bogen har et samlet omfang på 88 sider, svarende til 44 blade, fordelt på 5½ trykark og er pagineret 12-59 og 64-85, idet bl. 1r-6r, bl. 30v-32r og bl. 43v-44v er uden paginering. S. [2], [4], [6], [8], [10], s. [60] og [62] samt s. [86]-[88] er blanke.

S. [1] udgør bogens titelblad, på s. [3] står forordet og på s. [5] indholdsfortegnelsen. S. [7] er deltitelblad til »Har et Menneske Lov til at lade sig ihjelslaae for Sandheden?«, og s. [9] rummer forordet til denne afhandling, der på s. [11]-14 indledes med en »Introduction«.

S. [61] udgør deltitelbladet til »Om Forskjellen mellem et Genie og en Apostel«.

Ark 1 er uden signatur, ark 2-5 har prima- og sekundesignatur, ark 6 kun primasignatur. Primasignaturen (arknummeret) er angivet med arabertal, sekundesignaturen med arabertal fulgt af asterisk.

Beskrivelse af eksemplar A

Den ubeskårne bogbloks blade måler ca. 111-120 × 177-184 mm.* Bogblokkens tykkelse er ca. 6 mm.

Papir

Der er benyttet almindeligt trykpapir af en ret kludeholdig kvalitet.

Typografi

Det fremherskende skriftsnit er 10 punkt fraktur. Titler på deltitelblade samt overskrifter til forordene, indholdsfortegnelsen og »Introduction« er sat i tekstur (gotisk), mens der er benyttet antikva til kapiteloverskrifterne A-E i »Har et Menneske Lov til at lade sig ihjelslaae for Sandheden?« Latinske ord er sat med antikva, græske ord med græsk. Fremhævet brødtekst er sat med halvfed eller spatieret skrift.

Titelbladet er med en enkelt skillestreg delt i to felter. Det øverste rummer værkets titel og forfatternavn, i det nederste er anført udgivelsessted, forlag, trykkeri og udgivelsesår. Titlen er fordelt på to linjer og med forskellig skriftgrad og skriftsnit: »Tvende ethisk-religieuse« er sat med halvfed tekstur, ca. 1 grad større end brødteksten, »Smaa-Afhandlinger.« er i fraktur og har bogens største punktstørrelse, ca. 20 punkt. Forfatternavnet »H. H.« er sat med fed tekstur, ca. 14 punkt. Udgivelsessted, forlag og bogtrykker er sat med fraktur. Udgivelsessted og forlag er ca. 1 grad mindre end brødteksten, »Kjøbenhavn.« er sat med fed skrift, mens »Gyldendalske Boghandling.« er sat med spatieret skrift. »Trykt hos Louis Klein.« er sat med bogens mindste skrift, ca. 2 grader mindre end brødteksten. Årstallet 1849 er sat med fed antikva. Titelbladet er gengivet som illustration 6.

Tvende ethisk-religiøse

Smaa = Afhandlinger.

af

H. H.

Kjøbenhavn.

Gyldendalske Boghandling.

Trykt hos Louis Klein.

1849.

brødteksten. Teksten, der optager to linjer, er sat med samme skriftstørrelse og på samme format som brødteksten, men med ekstra mellemrum mellem linjerne. Til højre på linjen nedenunder står forfatterinitialerne i halvfed fraktur.

Overskriften »Indhold.« er sat med fed, spatieret tekstur med samme skriftstørrelse som brødteksten. Titelangivelserne er sat på samme format som brødteksten, men med ca. 1 grad mindre skrift og med større skydning mellem de to angivelser.

De to deltitelblade er sat med halvfed tekstur, og titlerne er ca. 2 grader større end brødteksten. Teksten på titelbladet til »Har et Menneske Lov til at lade sig ihjelslaae for Sandheden?« er med en enkelt kort streg delt i to. Over strengen står titlen, som er centreret og fordelt på to linjer; derpå følger undertitlen »Et eenligt Menneskes Efterladenskab.«, der er sat med samme skriftstørrelse som brødteksten. Under strengen og med samme skriftstørrelse som undertitlen står betegnelsen »Digterisk Forsøg« fulgt af »af« i ordinær fraktur og »H. H.« i halvfed fraktur. Titlen »Om Forskjellen mellem et Genie og en Apostel.« er centreret og fordelt på to linjer med deling før »Apostel«. Efter en blank linjes mellemrum står årstallet »1847.« med fed antikva.

Overskrifterne »Forord.« og »Introduction.« i »Har et Menneske Lov til at lade sig ihjelslaae for Sandheden?« er sat med halvfed, spatieret tekstur og med samme skriftstørrelse som brødteksten. Teksten i forordet er sat med samme skriftstørrelse og på samme format som brødteksten, men med større skydning. Til højre på linjen nedenunder står dateringen »1847 i Slutningen.« med ca. 1 grad mindre skrift.

Begge afhandlinger begynder på en ny rectoside med ekstra nedrykning; i »Har et Menneske Lov til at lade sig ihjelslaae for Sandheden?« begynder hvert kapitel ligeledes på en ny side og med ekstra nedrykning. I »Introduction« og »Om Forskjellen mellem et Genie og en Apostel« indledes brødteksten med en uncial. En normalside har mellem 29 og 31 linjer. Tekstkolumnen måler 78 × 124-132 mm. Brødteksten er sat i 10 punkt med 1 punkts skydning. Der er dobbelt ordmellemrum efter et punktum. Den sidste tekstsider afsluttes i »Har et Menneske Lov til at lade sig ihjelslaae for Sandheden?« med en dobbelt finalestreg, i »Om Forskjellen mellem et Genie og en Apostel« med en prydstreg, og i de enkelte kapitler i »Har et Menneske Lov til at lade sig ihjelslaae for Sandheden?« er en enkelt finalestreg benyttet som afslutning.

Overskrifterne på kapitlerne i »Har et Menneske Lov til at ihjelslaae for Sandheden?« er sat med versaler i antikva, ca. 2 grader større end brødteksten. I kapitel A er der litrering af underafsnittene A.4.a-f; bogstaverne, der efterfølges af en slutparentes, er sat i antikva.

Der er noter til teksten i »Om Forskjellen mellem et Genie og en Apostel« (på s. [63], 73 og 77). Som notetegn er benyttet en asterisk efterfulgt af en slutparentes. Noteteksten, der er sat med ca. 1 grad mindre skrift end brødteksten, står på foden af tekstkolumnen og er skilt fra brødteksten ved en kort streg i kolumnens venstre side. Notetegnet holder forkant med brødteksten, mens de omløbende linjer er rykket ind.

Der er flere sætter- og trykfejl i førstetrykket. Omvendte bogstaver forekommer i »megeu« (SKS 11, 75,35), i »Desudeu« (79,9) og i »Beuudring« (85,17).^{*} Ordet 'paradox', der forekommer hyppigt i »Om Forskjellen mellem et Genie og en Apostel«, er flere gange sat 'parodox': »Parodox-Religieuses« (97,3 og 7); »parodoxt« (98,26); »parodox« (98, 27); kombineret med metatase af '-ks' i »parodosk« (98,34); »Parodoxe« (98,35); »'Parodox'« (99,12); »Parodoxt« (99,14). De fleste trykfejl skyldes læderede typer.^{*} Der er et tilfælde af typeudfald: i »d t« er et 'e' faldet ud midt i ordet (SKS 11, 103,33).